АКЦИОНИ ПЛАН ЗА МЛАДЕ
2010-2014

Велико Градиште
децембар 2009. године

С А Д Р Ж А Ј

Одељак 1	**Увод**
1.1	Уводна реч Председника
1.2	Канцеларија за младе општине Велико Градиште
1.3.	Савет за младе
Одељак 2	**Принципи и вредности**
Одељак 3	**Контекст**
3.1	Географски подаци
3.2	Демографски подаци
3.3	Анализа кључних актера
3.4	Анализа ресурса
3.5	CWOT анализа
3.6	Пресек стања и положаја младих
Одељак 4	**ПРИОРИТЕТИ**
4.1	Стратешки правци
4.2	Специфични циљеви
Одељак 5	**Повезаност другим стратешким документима**
5.1	Повезаност са Националном стратегијом за младе
Одељак 6	**Механизми имплементације**
Одељак 7	**Промоција активности дефинисаних ЛПАМом**

АНЕКСИ

Анекс 1	Акциони план за 2010 годину
Анекс 2	Акциони план 2011 – 2014 године

Одељак 1 УВОД

1.1 Уводна реч Председника општине

Израда Акционог плана за младе је још један доказ да општина Велико Градиште стратешки и плански приступа у креирању мера за побољшање сваког друштвеног сегмента и препознаје као једини прави и делотворан план. После израде Стратегије социјалне заштите и Стратегије развоја општине где су сви друштвени актери били партнери на заједничком послу, препознајући размену информација, идеја и предлога за решавање одређенх проблема као једини ефикасан метод да се до правих решења заиста и дође, интитуције и организације чија делатност директно или посредно утиче на живот младих удружиле су се како би одговорно приступиле тако важном задатку који се нашао пред нама, а то је креирање локалног плана акције за бригу о младима.

Национална стратегија за младе дефинисала је смернице, принципе и вредности које смо без двоумљења следили радећи на овом Акционом плану. Формирали смо Канцеларију за младе и Савет за младе, свесни да без институционалног оквира, иза којег стоји локална самоуправа, као гарант реализације планираних мера, нема уверљивог доказа посвећености систематском бављењу младима у континуитету, на начин који ће услове њиховог живота и рада трајно променити на боље. Млади су кључна снага сваке заједнице, а њихов одлазак из малих и слабо развијених средина у велике градове представља проблем који доводи до тога да се кључна полуга која треба да им омогући оживљавање и просперитет њихове будућности а самим тим и локалне заједнице, која има ресурсе и потенцијале, али у општој друштвеној кризи, као да је на њих заборавила, а чине је продуктивно најснажнији и најперспективнији, међу којима су млади, непрестано слаби, уместо да јачају. Вишедеценијска небрига о младима, који су се, услед недостатка правих садржаја, осетили као мање вредни и део популације на коју се озбиљно не рачуна, довела је до тога да често буду гурнути на странпутицу са које понекад, на жалост, нема повратка.

Крајње је време да брига о младима постане стратешко опредељење сваке локалне заједнице. Механизми и смернице постоје, потребно је покренути постојеће снаге, сагледати ресурсе и ставити их у службу унапређења положаја младих, активно их укључујући у креирање стратегије сопствене будућности. Општина Велико Градиште овим акционим планом обавезује се да ће предложи мере и акције које ће бригу о младима учинити одрживом и с годинама све бољом. Локална самоуправа ће координирати процес спровођења Акционог плана и подржати све учеснике у овом процесу, на локалном и регионалном нивоу, да се неометано посвете побољшању услова живота и рада младих људи.

Председник општине

_____

1.2. КАНЦЕЛАРИЈА ЗА МЛАДЕ

Канцеларија за младе општине Велико Градиште формирана је у новембру 2008 године, када је скупштина општине донела ОДЛУКУ О ФОРМИРАЊУ КАНЦЕЛАРИЈЕ ЗА МЛАДЕ, ради унапређивања квалитета и равномерне распрострањености програма који доприноси активнијем учешћу младих у друштву у оквиру општинске управе.Зато општине Велико Градиште ,оснива Канцеларију за младе. Седиште канцеларије за младе је у Великом Градишту , у улици Кнеза Лазара број 70.

Делатности Канцеларије за младе је:

- Дефинисање мере којима се подржава развој институције на локалном нивоу, које ће бити одговорне за развијање и вредновање омладинске политике и локалних акционих планова за младе у сарадњи са омладинским организацијама и представницима младих,
- Дефинисање активних мера сарадње са органима јединице локалне самоуправе у циљу стварања квалитетнијих понуда за младе,
- Подржавање иницијатива које имају за циљ јачање сарадње и разумевања између ученика,студената,професора,родитеља и представника јединица локалне самоуправе истварање простора за демократски разговор у образовним институцијама.

Органи Канцеларије за младе су - Координатор канацеларије и Савет младих
Коодинатора канцеларије именује председник општине.

Сресства за обављање делатности Канцеларије за младе обезбеђује се

1. Из средстава буџета општине,
2. Из средстава самодоприноса грађана,
3. Из средстава Републичког буџета намењених за финансирање програма младих,
4. Продајом производа и услуга на тржишта,
5. Од спонзорства,донатора и реклама,
6. Из других извора у складу са законом.

Канцелрија за младе подноси извештајо раду Скупштине општине Велико Градиште најмање једанпуз годишње.

‘

Активности канцеларије за младе

“Сачувајмо наш Дунав”, 22.март “Међународни дан Воде” - Све чешће се сусрећемо са проблемом у очувању животне средине, где је вода кључ за опстанак човечанства. Без чисте воде нема ни здравих намирница, богате флоре и фауне... Имамо срећу да се наш мали градић налази на обали Дунава, омладина кроз канцеларију за младе спровела је акцију у сређивању приобалног појаса реке.

Центр за права деце из Београда - Одржан је једнодевни тренинг који се састоји из више модула. На овом тренингу, десет ученика из ОШ “Иво Лола Рибар” и “Вук Караџић”, као и пет ученика из средњих стручних школа, научили су како да што адекватније изврше испитивање упитником и тиме се утврде потребе и проблеми младих наше општине.

Дан борбе против пушења, - Иако смо сви свесни штетности дуванског дима, активисти канцеларије за младе, хтели су да подсете своје суграђане на чињеницу и њене последице. Испред канцеларије, поставили су штанд, где су поред флајера, делили и јабуке сваком ко је желео да остави цигарете. За бачено и оствљено нешто лоше, добиће нешто добро. У акцији је сакупљено 67.кутија цигарета, а када би половина заиста оставила цигарете, млади би своју активност сматрали успешном.

Светски дан заштите животне средине, 05.јун - Када би сви наши суграђани кренули од свог дворишта, своје улице или пак свако имао своје дрво, наш град би био много чистији и сређенији. Ни овог пута није изостала акција активиста канцеларије за младе, коју су управо кренули од дворишта канцеларије за младе. Двориште је годинама представљало комшијама депонију пепела у току зимске сезоне, шута и смећа. Такође, било је обрасло коровом, шибљем и дивљим пузавицама. Након три дана сређивања, активисти су из дворишта избацили две камионске приколице смећа и корова, оградили га, засадили саднице цвећа и сада га користе за своје слободно време и рекреацију.

Концерт - Хип-хоп вече у градском парку, на летњој позорници, наступале су групе: Pozitiv, Pils, Stilovi, Rezma, East Beat, MC Txe Kid, Dj's Re Wire, И воклани певач Тина. А све у циљу квалитетног спроводњења слободног времена младих.

Међународни дан младих - вече рок музике, где су наступали бендови из региона (Пожаревац, Вел.Градиште, Голубац, Костолац) а неки од њих су: Cir, Danger zone, Prtokol Bolesnika, Voodoo cxilden, Pripaid…

1.3. САВЕТ ЗА МЛАДЕ

Одлуком председника Општине формиран је савет за младе. Улога савета за младе је:

- иницира и учествује у изради локалне омладинске политике у области образовања, спорта, коришћења слободног времена, повећања запослености, информисања, активног учешћа, обезбеђивању једнаких шанси, здравства, културе, равноправности полова, спречавању насиља и криминалитета, приступа правима, одрживог развоја и животне средине и другим областима од значаја за младе;
- учествује у изради посебних локалних акционих планова и програма у сагласности са Националном стратегијом за младе;
- прати остваривање акционих планова и програма за младе и локалне омладинске политике;
- доноси закључке и даје мишљења о питањима из своје надлежности и о њима обавештава органе општине;
- даје мишљење на предлоге прописа и одлука које доноси Скупштина општине у областима значајним за младе;
- усваја годишње и периодичне извештаје о остваривању локалне омладинске политике и локалних акционих планова и програма за младе и подноси их Скупштини Општине, председнику Општине и Општинском већу;
- иницира припрему пројеката или учешће у програмима или пројектима за младе у циљу унапређења положаја младих и обезбеђења остваривања њихових права која су у надлежности Општине;
- координира и подстиче сарадњу између општине и омладинских организација и удружења и пружа помоћ у реализацији њихових активности;
- координира и подстиче остваривање међуопштинске сарадње која се односи на омладину и о томе обавештава органе општине;

Такође, новоформирана је комисија за израду ЛАПа коју чине 11. чланова. Председник комисије је Љиљана Стевић испред локалне самоуправе. Александра Стокић координатор канцеларије за младе, задужена за сектор омладине. Ту се још налазе чланови из туризма и спорта Саша Бранковић, испред образовања Весна Новковић, из екологије Иван Рајчић, социјалне службе Јелена Димитријевски, културног центра Лепа Алексић, Дом Здравља Анела Лазаревић, националне службе за запошљавање Владан Дачић, из области безбедности МУПа Јасмина Мишић.

Чланови Савета за младе су:

Александра Стокић, координатор канцеларије за младе
Саша Ђокић – Културни центар
Анела Лазаревић – Дом здравља
Стефан Милић – Ђачки парламенти средњих и основних школа
Владан Дачић – Национална служба за запошљавање
Саша Настовић – Спортска организација
Јелена Димитријевски – Социјална Заштита

Одељак 2 **ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ**

Акциони план за младе општине Велико Градиште, у току свог рада и креирању мера за побољшање статуса младих, користиће принципе на којима је рађена Национална стратегија за младе, јер произлазе из вредносног система чији су основ Устав Републике Србије, Универзална декларација о људским правима, Конвенција УН о правима детета са Протоколима, Конвенција Савета Европе о људским правима и основним слободама и Међународни пакет о грађанским и политичким правима.

Принципи локалног плана акција су:

• **Поштовање људских права** - Обезбеђује се да сви млади имају иста права без обзира на пол, расну и националну припадност, религијско и политичко опредељење, сексуалну оријентацију, социјални статус, као и функционалне сметње/инвалидитет. Обезбеђују се равноправне могућности за развој младих засноване на једнаким правима, али у складу са властитим изборима способностима, и потребама.
• **Равноправност** - Омогућава се да **с**ви млади имају право на једнаке шансе, на информисање, на свој лични развој, бесплатно школовање, запошљавање у складу са завршеном стручном спремом образовања . Поштовање националности вереисовести равноправности, недискриминације, слободе, достојанства, безбедности, личног и друштвеног развоја младих.
• **Одговорност** - Подстиче се и развија одговорност оних који раде са младима, као и одговорност младих у складу са њиховим могућностима.
• **Доступност** - Препознају се и уважавају капацитети младих као важног друштвеног ресурса и исказује се поверење и подршка њиховим потенцијалима: млади знају, могу, умеју. Омогућава се и обезбеђује доступност свих ресурса младима Млади у Србији Обезбеђују се услови за очување здравља младих и квалитетно спровођење слободног времена. Афирмише се и стимулише постепено увођење и развијање инклузивног образовања на свим нивоима.
• **Солидарност** - Развија се интергенерацијска солидарност и улога младих у изградњи демократског грађанства. Подстичу се сви облици вршњачке солидарности, подстиче се култура ненасиља и толеранције међу младима.
• **Сарадња** - Подржава се и обезбеђује слобода удруживања и сарадња са вршњацима и подстиче интергенерацијска сарадња, на локалном, националном и међународном нивоу.
• **Активно учешће младих** - Обезбеђују се права, подршка, средства, простор и могућност како би млади учествовали у процесу доношења одлука, као и у активностима које доприносе изградњи бољег друштва.
• **Интеркултурализам** - Омогућава се поштовање различитости у свим областима људског живота, толеранција, као и афирмација уметничких и креативних приступа усмерених на неговање и развијање интеркултуралног дијалога међу младима.
• **Целоживотно учење** - Промовише се целоживотно учење у којем се афирмишу знање и вредности и омогућава стицање компетенција. Обезбеђује се повезивање формалних и неформалних облика образовања и развијање и успостављање стандарда у образовању.
• **Заснованост** - Обезбеђује се да сви стратешки концепти, принципи и активности који се односе на младе буду засновани на утемељеним и релевантним подацима и резултатима истраживања о младима.

Одељак 3 КОНТЕКСТ

3.1. ГЕОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Велико Градиште се налази у североисточном делу Србије, у подножју Карпата и Хомољских планина, на уласку у Ђердапску клисуру.

Лежи на обалама Дунава и Пека, док се у његовој непосредној близини (3 км центра града) налази позната туристичко одредиште Сребрно језеро. Река Дунав чини границу према Румунијом.

Општина Велико Градиште граници са општином Мало Црницће на западу, на југоистоку са општином Кучево, на истоку са општином Голубац. На северу је општина омедјена Дунавом који је по дузини од 20км раздваја од суседне Румуније. Јужним делом општине пролази магистрални пут Београд-Кладово и железничка пруга. Од Београда је удаљена око 110км, а од Пожаревца 35км.

Општина Велико Градиште налази се у североисточном делу Србије на 44.степену и 45. минути северне географске ширине и 21. степену и 31минути источне географске дужине и припада Подунавском региону.

Велико Градиште се налази на надморској висини од 81 метра. У погледу рељефа подручије општине је претежно равничарско, јер преко 60% чине равнице.

Преграђивањем рукавца Дунава дугог 12км и широког 100м до 200м у близини Великог Градишта створено је вештачко језеро, познати туристички центар ‘’Сребрно језеро’’ које се користи у рекреативне сврхе и које представља главни природни потенцијал даљег развоја туризма на овом подручју.

Седиште Општине Велико Градиште је истоимено насеље. и представља административни, привредни и културни центар општине. У административном погледу Велико Градиште је део Браничевског округа.

Територија општине Велико Градишта простире се на 344. квадратна километра.

3.2 ДЕМОГРАФСКИ ПОДАЦИ

У Општини Велико Градиште према подацима из 2002.године живи 20.659 становника, од којих су 10.777 жене. Према попису из 2002. у самом месту Велико Градиште било је 5658 становника (према попису из 1991. у самом месту Велико Градиште живело је 5973 становника). Наведени подаци говоре о смањеу броја становника што је последица не само одласка малдих у веће градове већ и у иностранство:

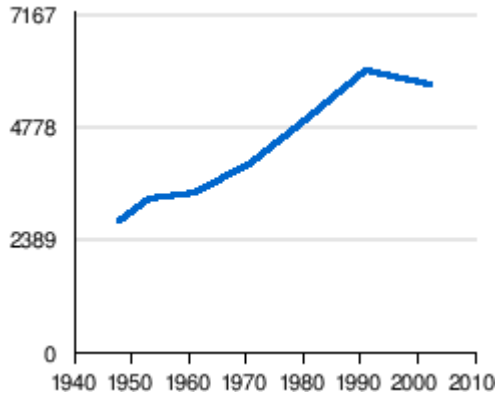

Популација по узрасту (добу) из 2002. Општине Велико Градиште је следећа:

1) 0 до 4 укупно 981 становника од чега су 475 девојчице
2) 5-14 укупно 2.524 становника од којих су 1.232 девојчице
3) 15 до 29 има 3.840 становника од којих су 1.922 жене.
4) 30 до 64 има 8.824 становника од којих су 4.517 жене
5) страијих од 65 година становника има укупно 4.315 од којих су 2.540 жене.

Самих младих у узрасту од 15 до 30 има 3.840, што је 18,9% укупног броја становника општине.

На подручју наше општине становништво живи у 25 сеоских насеља једно насеље градског типа са око 6.500 становника. У насељу Велико Градиште живи 4438 пунолетних становника, а просечна старост становништва износи 38,1 година (36,7 код мушкараца и 39,4 код жена). У насељу има 1.888 домаћинстава, а просечан број чланова по домаћинству је 3,00. Општина је највећим делом насељена Србима (према попису из 2002. године).

По статистици са последњег пописа, образовна структура је следећа:

1. 951 (8%) су необразовани,
2. 5.963 (52%) имају основно образовање,
3. 3.604 (31%) средње образовање,
4. 430 (4%) више образовање,
5. 371 (3%) фалкутетско
6. 210 (2%) непознато.

Житељи општине Велико Градиште највише мигријају у европске земље и то у Аустрију, Италију и Немачку.

Незапосленост - Проблем незаполености један је од глобалних проблема који се негативно одражава на све друге сегменте друштвене заједнице и на све старосне структуре. Као посебан проблем издваја се незапосленост младих лица, лица старијих од 45 година живота, као и особа са инвалидитетом . Као пратећи проблеми незапослености могу се издвојити: застаревање знања због дугог чекања на запослење, ниска мотивисаност за запошљавање у другом запослењу, ниска мотивисаност за запошљавање у нижем степену стручне спреме, слаба територијална покретљивост незапослених лица, недовољне стимулативне мере запошљавања незапослених лица за послодавце и слабе ингеренције локалне самоуправе.

Структура незапослених лица у општини Велико Градиште старости до 30 година на дан 12.08.2009.

Степен стручне спреме	Број лица	Мушки пол	женски пол	Са стажом
I	120	63	57	20
II	14	8	6	1
III	105	53	52	22
IV	89	35	54	28
VI	30	11	19	10
VII	6	2	4	1
Укупно	364	172	192	82

Укупно незапослених лица на евиденцији је 1081. Треба нагласити да они који сада раде, неких 30% су запошљени на сезонским пословима, и да је тај број много већи у осталом периоду.

Безбедност младих - На основу података полицијске станице Велико Градиште Кривична дела изврсена од стране малолетних лица на подручју ПС Велико Градиште у 2008.години су:

Тешка телесна повреда: 1
Крађа: 5
Тешка крађа: 14
Уништење и оштећење туђих ствари: 1
Прикривање: 1
Угрожавање јавног саобраћаја : 1
Тешка дела безбедности јавног саобраћаја: 2
Насилничко понашање: 2

У извештају од 2008.године дошло је до повећања регистрованих кривичних дела извршених од стране малолетних лица њих 22, који су у протеклом периоду извршили 27. кривичних дела, али међу њима нема професионалних криминалаца. Истим махом врше кривична дела у групи, по двојица или тројица. Ови извршиоци, по правилу, потичу из породица раздвојених родитеља, алкохоличара, или породица слабијег материјалног стања.
Старосна структура малолетника: од 9 до 14 година 3 починиоца кривичних дела, од 14 до 16 година -: 9, а од 16 до 18 година их је 10 евидентирано.

На кумулативном нивоу, смањен је број извршиоца прекршаја од 18 до 21 године и од 21 до 30 година, а незнатно повећан број извршилаца прекршаја од 30 до 40 година.

У 2008.години на подручју полицијске станице Велико Градиште регистровано укупно 20 наркомана, и то по старосној структури од 15 до 18 година: 2, од 19 до 25 година: 9, од 26 до 30 година: 3, и од 31 до 36 година: 6 наркомана.

Социјални статус младих - Према статистичким подацима **Центра за социјални рад Велико Градиште и Голубац** од почетка године евидентирано је 34 починиоца прекршајних дела (углавном вожња аута без положеног возачког испита и мотоцикла без кациге), што је у предходној години знатно више (69) и 5 малолетника кривичних дела (ситне крађе), у предходној години било их је 6, тако да се број малолетника са поремећајем у понашању знатно смањио – очито због побољшања дисциплине у саобраћају.

Већи је проблем је са васпитно запуштеном децом која нередовно похађају школу, а овај проблем је негативно нарочито изражен феномен међу младима ромима.

Такође, велики проблем представљају малолетници у социјално угроженим породицама. Младима из ових породица, преко ЦСР се плаћа превоз, набавка књига и ужина.

Прошле године превоз преко „ВЕОЛИА ТРАНСПОРТ ЛИТАС" користила је једна корисница током целе године, ученица школе за децу оштеченог слуха и говора у Јагодини, а у току је још једна обрада документације за похађање поменуте школе. Претходне године је било обезбеђено седам бесплатних карата за децу из социјално угрозених породица који погађају средњу школу у Великом Градишту, али се за ову школску годину очекује знатни пораст. Највећи део средстава утрошен је за набавку уџбеника за социјално угрозене ученике и треће дете, чији укупан број је137 ђака.

3.3. АНАЛИЗА КЉУЧНИХ АКТЕРА

Правни оквир Општине Велико Градиште

Правни извор делатности и овлашћења општине Велико Градиште чине Закон о локалној самоуправи и Статут општине Велико Градиште. Органи локалне самоуправе су: Скупштина општине, Председник општине, Општинско веће и Општинска управа. Скупштина општине је највиши орган власти, која извршава законодавне функције. Општиско веће има извршну власт у Скупштини општине и непосредно је одговорно за предлагање и извршавање одлука и других аката Скупштине општине и стара се о извршењу и располагању средствима буџета.

Председник општине је председник Општинског већа, представља и заступа општину Велико Градиште и наредбодавац је за извршење буџета.

Скупштина општине Велико Градиште је на 4. седници,одржаној 18.09.2008. донела Одлуку о усвајању ,,Стратегије развоја социјалне политике општине Велико Градиште" за период од 2008 – 2013 године. У току је израда стратегије локалног одрживог развоја општине Велико Градиште.

Средства која издваја општина Велико Градиште за младе која су утрошена у 2009. години су:
- стипендије 1.472.000,00
- Деца ометана у развоју (3 школе) = 750.000,00
- За вуковце (књиге) = 27.218,оо

Награде за ученике који су постигли резултате на републичком такмичењу :
Компјутери који износе 46.990,00
Спортска опрема која износи 130.000,00
Књиге 4.369,59 и 2.258,47.

А канцеларија за младе = 261.482,15

У складу са својим надлежностима и по препоруци Министарства омладине и спорта Општина Велико Градиште је одлучила да отвори канцелрију за младе. Такође, именован је и Савет са младе са мандатом да се бави планирањем, праћењем и спровођењем програма и мера усмерених на побољшање положаја младих у нашој општини.

Национална служба за запошљавање је установа која има статус организације за обавезно социјално осигурање са задатком пружања услуга незапосленим лицима приликом запошљавања кроз следеће активности:

- **Посредовање – повезинање послодаваца и незапослених лица,** које обухвата следеће радње: евидентирање лица, индивидуални разговор са саветником за запошљавање, израда индивидуалног плана запошљавања, помоћ психолога у одабиру занимања и професионалној оријентацији,селекција лица и њихово упућивање код послодавца, сајмови запошљавања;
- **Финансирање додатног образовања и обуке незапослених лица**, у виду: приправника, волонтера, практиканата, обука за одређено занимање за познатог послодавца, страни језик, рад на рачунару;
- **Субвенције послодавцима за запошљавање лица са евиденције НСЗ:** субвенција за отварање нових радних места, ослобађање од плаћања пореза и доприноса за угрожене категорије лица (лица старија од 45 односно 50 година, приправници, лица млађа од 30 година, лица са инвалидитетом);
- **Субвенција за Самозапошљавање – отварање сопствене радње,** која подразумева обуку за предузетништво у организацији Националне службе за запошљавање и одобравање бесповратних средстава за започињање сопственог бизниса;
- **Остваривање права из осигурања за случај незапослености** које обухвата право на новчану накнаду за време незапослености, као и право на пензијско и инвалидско и здравствено осигурање.

Национална служба за запошљавање је у периоду од 6-8 марта у просторијама Канцеларије за младе одржала тродневну обуку за самозапошљавање под називом „Пут до успешног предузетника“ за 24 незаполена лица, а који су на основу својих бизнис планова добили бесповратна средства у висини од 130.000,00 динара.

Структура незапослених на евиденцији НСЗ – филијала Пожаревац, испостава Велико Градиште приказана је у следећој табели:

	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene
UKUPNO	**1.057**	**552**	%	52%
Poljoprivreda, proizvodnja i prerada hrane	80	50	7.6	
Šumarstvo i obrada drveta	5	1	0.5	
Geologija, rudarstvo i metalurgija	7	3	0.7	
Mašinstvo i obrada metala	81	7	7.7	
Elektrotehnika	47	9	4.4	
Hemija, nemetali i grafičarstvo	6	4	0.6	
Tekstilstvo i kožarstvo	114	92	10.8	
Komunalne, tapetarske i farbarske usluge	21	14	2.0	
Geodezija i građevinarstvo	12	2	1.1	
Saobraćaj	27	1	2.6	
Trgovina, ugostiteljstvo i turizam	143	75	13.5	
Ekonomija, pravo i administracija	110	64	10.4	
Vaspitanje i obrazovanje	9	7	0.9	
Društveno - humanističko područje	3	3	0.3	
Prirodno - matematičko područje	19	18	1.8	
Kultura, umetnost i javno informisanje	5	3	0.5	
Zdravstvo, farmacija i socijalna zaštita	18	13	1.7	
Fizička kultura i sport	1	0	0.1	
Ostalo	349	186	33	

Млади предузетници и канцеларија за младе - У сарадњи са службом за запошљавање, канцеларија за младе је у периоду од 06-08 марта одржала тродевни семинар за младе почетнике предузетнике. На семинару је учествовало 24.полазника за покретање и развијање сопственог, малог или средњег бизниса.

Центар за социјални рад Велико Градиште и Голубац функционише у систему социјалне заштите као орган државне управе, чији је оснивач општина Велико Градиште. Према Закону о социјалној заштити и обезбеђењу социјалне сигурности грађана задаци Центра за социјални рад Велико Градиште у оквиру јавних овлашћења су: решава у првом степену остваривање права утврђених Законом о социјалној заштити, пружа услуге социјалног рада у поступку одлучивања и решавања о тим правима, открива и прати промене од значаја за ниво социјалне заштите и сигурности становника, развија, примењује и унапређује превентивне активности са циљем спречавања и умањења последица социјалних проблема, пружа стручне услуге-дијагностика, саветовање, терапија, стручни третман, корективни рад, информисање, едукација....води поступке, евиденцију и документацију у поступцима усвојења и старатељства.

Хуманост на делу- Активисти канцеларије за младе дошли су на идеју да помогну својим социјално угроженим суграђанима и вршњацима. У проналажењу социјално угрожених породица помогао нам је Центар за социјални рад, који нам је доставио списак породица. Акција под називом Хуманост на делу спровели су у оквиру средње школу ‘’Милоје Васић’’ где су прикупили одећу, обућу, књиге, играчке...

Одзив је био велики и након само неколико дана акције, дана 06.03.2009 одећа је поклоњена.

Полицијска станица Велико Градиште је служба јавне управе којој је поверено чување јавног реда и поретка. Полиција грађанима пружа заштиту њихових темељних уставних права и слобода и заштиту других уставом заштићених вредности.
Полицијски послови у првом реду су:

* заштита живота, права, сигурности и неповредивости особе,
* заштита имовине,
* спречавање и откривање казнених дела, преступа и прекршаја,
* трагање за починитељима казнених дела, преступа и пре-кршаја и њихово довођење надлежним телима
* надзор и управљање саобраћаја,
* послови са странцима на темељу закона,
* надзор и осигурање државне границе,
* други послови одређени законом.

Дом Здравља Велико Градиште: основан је са задатком да перманентно организује и учествује у различитим акцијама здравственог просвећивања, превентивног рада на раном откривању и сузбијању болести, са акцентом на спречавање узрока болести савременог друштва кроз широку друштвену акцију и здравствену едукацију. У оквиру ДЗ постоји саветовалиште за труднице.

Друштвена брига за здравље обухвата мере економске, еколошке и социјалне политике, којима се стварају услови за спровођење здравствене заштите на очувању и унапређењу здравља становништва и усклађује рад и развој друштвене заједнице са циљевима здравствене заштите. У оквиру друштвене бриге за здравље обезбеђује се право на здравствену заштиту. Друштвена брига за здравље на нивоу општине обухвата обезбеђивање и спровођење здравствене заштите од интереса за грађане.

У Дом здрављу Велико Градиште не постоје статистички подаци који се тичу малолетника или младих када је реч о насилном понашању или коришћењу психоактивних супстанци и алкохола. Статитстички подаци се воде само у случају епидемија.

Према запажању здраствених радника Дома здравља, порастао је број корисника наркотика и алкохола, и то у узрасту до 15 до 20 година старости. Кориснике најчешће пријаве комшије или рођаци, али они се у малом броју појаве и затраже лекарску помоћ, примарно због тога што су наркотици релативно јефтини и доступни, те овисници не улазе у апстиненске кризе.

Према систематизацији, у ДЗ Велико Градиште постоји саветовалиште за труднице, где би кроз канцеларију за младе могле да се спроведу заједничке активности, трибине из области полно преносивих болести, контрацепција, нежељена трудноћа.

Март-месец борбе против рака
У малим срединама, као што је наша, још увек је табу тема и одлазак код гинеколага. Како би се пробудила свест младих о полно преносивим болестима, у сарадњи са ДЗ Велико Градиште 31.03.2009. спроведена је едукација на тему рак грлића материце и дебелог црева за запослене и младе општине Велико Градиште Након предавања, заинтересоване девојке су отишле на гинеколошки преглед.

Образовање - Школски систем образује, васпитава и усмерава ученика да овлада знањима, вештинама и умећима како би се створиле одређене особине личности, ставови и систем вредности код сваког ученика као индивидуе.

Локална самоуправа има одређене надлежности само у области основног образовања. Поменуте надлежности дате су локалној самоуправи Законом о локалној самоуправи из 2002. године, али многе надлежности нису још увек нису остварене због непостојања секторских закона у овој области.

На подручју општине Велико Градиште раде четири школе, 1 средња и три основне.

У Средњој школи Велико Градиште постоје два одељења гимназије, једно одељење туристичке школе, једно одељење трговачке школе и једно одељења угоститељске школе (смерови кувари и конобари). Наставу у овој школи похађа 540 ученика.

- Ђачки парламент броји 36. ученика. Током 2009 године, КЗМ је и са ђачким парламентом и са управом школе остварила јако добру сарадњу.

- Основна школа у Вел.Градишту Ивол Лола Рибар има 973 ученика, а у ђачком парламенту 22.ученика. У протеклом периоду Канцеларија за младе је са стручним службама ове школе остварила садражајну сарадњу по бројним питањима и при реализацији више акција: спровођење књижевне вечери, ролеријаде, радионице са Центром за право детета…

- Основна школа у Мајиловцу Вук Караџић има 153 ученика, а са истуреним одељењима 224. ученика.

- Основна школа Миша Живановић у Среднјеву има 113 ученика, а ђачки парламент броји 8.ученика. Са својим истуреним одељењима има укупно 284.ученика.

Цивилни сектор: У општини Велико Градиште активне су следеће организације цивилног сектора:

- Градиштанка,
- АГВГ
- Арфимација Велико Градиште
- Ром
- Ром – Сребрно Језеро

Међуопштинска организација Савеза глувих и наглувих Пожаревац, Међуопштинска организација савеза слепих, Друштво за помоћ ментално недовољно развијеним и аутистичним лицима општине Пожаревац, Друштво Ром Браничевски округ – Пожаревац, иако са седиштем у суседном Пожаревцу, својим чланством и радом труде се да задовоље потребе корисника и са подручја Општине Велико Градиште.

Црвени крст Велико Градиште је хуманитарна, независна, непрофитна и добровољна организација основана за територију општине Пожаревац и саставни је део Црвеног крста Србије. Црвени крст Велико Градиште, својим великим залагањем, у многоме доприноси решавању проблема и пружања помоћи житељима Општине Велико Градиште, а из домена Црвеног крста Србије. У оргнизацији су активни млади волонтери на спровођењу редовних активности оргнизације, добровољно давање крви, популарисање волонтерског рада, обележавање светског дана здравља. Црвени крст Велико Градиште своје активности обавља са Канцеларијом за младе, Домом Здравља Велико Градиште са којима има партнерске односе, а све са циљем што бољег рада и покривања већег броја учесника. Такође подржава и учествује у свим активностима за које је носилац Канцеларија за младе Велико Градиште.

Културни центар,у свом склопу има:
- фоклор који има 200.чланова,
- драмско позориште 40.чланова
- хор 20.чланова.

Активноси које организује су:

- Светски дан музике, - На летњој позорници, под ведрим небом, поред Дунава, била је одржана манифестација "Дани Дунава" где су наступали познати светски бендови Иштер, бенд брасс музике и познати бенд са простора старе Југославије "Атомско склониште", учешће активиста канцеларије за младе није ни овог пута изостало. Поред припреме бине (постављање бине, осветљења, фарбања, озвучења) тако и постављања столица, столова, па чак и чување јавног реда и мира, била су задужења младих, активиста канцеларије за младе. Након тродневног активног учешћа, активисти за младе су добили само похвале.

"Царевчеви дани" - Манифестација са традицијом дугом 15.година под називом "Царевчеви дани", испратили су активисти канцеларије за младе. Поред устаљених послова, око припреме, овог пута су учествовали и сходно својим завршеним средњим

стручним школама, као конобари и кувари. Градиштанци су и овог пута показали такмичарима и гостима како из земље, тако и из иностранства, да су прави домаћини и ни једна ствар није се отргла контроли.

Туристичка организација је основана 2005.године од општине Велико Градиште и непрофитабилна је организација, чији рад мора бити усмерен ка промовисању туристичких потенцијала ове општине. Рад туристичке организације представља скуп активности везаних за туристичку понуду Сребрног јесера, Дунава, Пека али и осталих знаминитости, односно локалитета који својим садржајем занимљиви за посетиоце. Изузетно богата историска и културна прошлост оставила нам је много тога што треба на прави начин промовисати и приближити гостима, а све у циљу промовисања ове туристичке дестинације.

СИЛАФЕСТ (Силвер лаке Тоурфилм Фестивал) је Међународни Фестивал Туристичког и Еколошког филма. Фестивал се одржава сваке године. Циљ Фестивала је да омогући сагледавање и оцењивање резултата продукције туристицког, еколошког и спортског филма у ширењу културе и развоју филмске уметности. СИЛАФЕСТ има за циљ да доприносе популаризацији туристичког, еколошког, спортског и кулинарског филма код нас и у свету.

СПОРТ - Јавна установа Спортски центар Велико Градиште је основана Одлуком Скупштине општине Велико Градиште (бр.022-5/2008-1, Сл. гласник бр. 11/08) од 19.11.2008.год. Почела је са радом од 01.01.2009.год. Регистрована је у Трговинском суду у Пожаревцу за обављање делатности и послова од посебног друштвеног интреса из области спорта и физичке културе

Одлуком о поверавању на управљање над непокретностима (бр.464-229/2008-01, Сл. Гласник 12/08.) Скупштина општине Велико Градиште је Установи дала на управљање следеће објекте и непокретности у Великом Градишту :

1. **Спортску халу са управном зградом** , Др. Б. Вребалова бр.3
2. **Главни фудбалски терен**, Др. Б.Вребалова бр. 3.
3. **Помоћни фудбалски терен**, Др Б.Вребалова бр. 3
4. **Тениски терен**, Др. Б.Вребалова бр. 3.
5. **Полигон за мале спортове**, Сарајевска
6. **Спортску кафану**, Трг М.Милорадовића бр. 21.

Добијањем горе наведених непокретности и објеката Установа је прихватила одговорност и обавезу да преузме примарну функцију у унапредјењу и развоју спорта у општини кроз обезбедјење услова за бављење спортом, где се пре свега мисли на финансијске и техничке услове које може обезбедити као директни корисник општинског буџета .

План и програм рада Јавне установе Спортски центар Велико Градиште
1. Редовно одржавање спортских објеката у градјевинском и функционалном смислу
2. Давање субвенција свим регистрованим спортским клубовима на територији општине Велико Градиште по приоритетима и постигнутим успесима
3. Изградња нових инфраструктурних објеката средствима из Републике (Министарство за омладину и спорт)
4. Реализацију спортских, рекреативних и едукативних програма
5. Организација спортских такмичења (турнири и лига системи локалног и регионалног карактера)
6. Одржавање наставе физичке културе за осмогодишњу школу у Великом Градшту
7. Давање у закуп и на коришћење инфраструктурних објеката и пословног простора за рекреацију
8. Давање у закуп објеката за естрадне и забавне програме (манифестације).
9. Организација естрадних и забавних програма
10. Пружање услуга рекламирања

3.5 SWOT analiza

ПРЕДНОСТИ	ШАНСЕ
-Мотивисани и стручни кадрови -Доступност информација -Сарадња међу институцијама и тимски рад -Иницијатива и зеља за променом -Подршка лок. власти -Велики број младих који се баве спортом -Велики туристички потенцијал -Отворено одељење туристичке школе -Описмењавање маргинализованих група	- Подршка МОС -Велики број људи у иностранству -Позитивна искуства са прекограничним Општинама ЕУ -Размена искуства са другим Општинама - Регионалне НВО
СЛАБОСТИ	ПРЕТЊЕ

-Незапосленост -Стереотипи у односу на маргинализоване групе -Одлив младих ка већим центрима -Непостојање простора за рад младих волонтера и талената - Неразвијен цивилни сектор -Непостојање бенефиција за спорт -Недостатак средстава за туризам	- Економска криза - Страх од промена - Нестабилна политичка ситуација

3.6. АНАЛИЗА СТАВОВА И ПОТРЕБА МЛАДИХ

У истраживању које је средином 2009 године спроведено у сарадњи Центра за права детета, НВО из Београда и Канцеларије за младе, упитнике је попунило 209 младих, ученика средњих и завршних разреда основних школа у Великом Градишту и околним селима.

РАЧУНАРИ И СТРАНИ ЈЕЗИЦИ

Млади из Великог Градишта испољили су убедљиво највеће интересовање за учење **шпанског језика** - чак 40,2% испитаника изјаснило се заинтересованима за похађање курсева овог језика. Следећи језик на листи популарности је енглески језик, за који се изјаснило њих 23%. Осетно мање интересовање влада за немачки и италијански језик, док је за руски језик заинтересован тек сваки тридесети тинејџер из Великог Градишта. Међу језицима који нису наведени у понуђеним одговорима највише је био дописиван француски језик, а неколико предлога односило се и на кинески, јапански, арапски, грчки, као и језик суседне Румуније.

Што се тиче могућих програма Канцеларије за младе везаних за компјутере, има подједнак број заинтересованих за напредну обуку за рад на рачунару и за компјутерску играоницу (на оба ова програма ишао би сваки четврти испитаник), док за основном обуком за рад на рачунару има потребу тек сваки девети тинејџер из ове општине.

СПОРТСКЕ АКТИВНОСТИ

Овде се као најпопуларнији, очекивано, појавио **тенис**, на који би ишло 32,1% младих из ове општине. Следе екстремни спортови (26,3%), фудбал (25,4%) и одбојка (24,4%). Занимљиво је да су на петом месту активности у природи (планинарење, извиђачи и сл.), за које се изјаснило 22,5% испитаника, док је за кошарку заинтересовано само њих 18,2%. Најмање интересовање влада за шах (5,7%) и, што је прилично изненађење, за рукомет (5,3%).

Од спортова који нису наведени у упитнику, испитаници су још дописали стони тенис, пливање и боди билдинг.

УМЕТНИЧКЕ АКТИВНОСТИ

Ове активности су се показале прилично слабо популарним у Великом Градишту. Највише младих се овде изјаснило за **костимографију и модни дизајн** (23,4%), а овај програм би очигледно био хит међу девојкама. Следе графити радионица (20,6%), филмска и видео радионица (18,7%), те школа цртања и сликања (17,2%). Ниједна друга предложена активност нема више од 15% заинтересованих, а најмање интересовање постоји за литерарну секцију (3,3%), хор (2,9%) и рецитаторску секцију (свега 1,9%).

ИГРА И ПЛЕС

На **школу латино плесова** радо би се уписало 34,9% младих из Великог Градишта. Популаран је и брејкденс, на који би се уписало њих 31,1%, док би на аеробик ишло њих 21%. Најмање им је интересантан ирски плес (2,9%).

Треба додати да је овде међу отвореним предлозима поменут трбушни плес.

КУРСЕВИ КОРИСНИХ ВЕШТИНА

Овде би хит програм био **курс о организовању догађаја за младе**, за који би било заинтересовано 41,1% испитаника. Занимљиво је да постоји приметно интересовање за курсеве о здравом начину живота (23,9%) и курс прве помоћи (19,6%), док је најмање интересовање за курсеве о тражењу посла (11,5%).

Међу додатим предлозима наведен је курс механичарских вештина.

РАДИОНИЦЕ И ДРУЖЕЊЕ

Свакако најзанимљивија понуђена активност овде се показао **клуб за дружење и организовање журки за младе**, у чијем раду би учествовало чак 45% испитаника. За учешће у хуманитарним акцијама било би заинтересовано чак 31,6% младих из Великог Градишта, док би се у новинарску радионицу уписало њих 23,9%. Од осталих активности још можемо издвојити учешће у радним акцијама на уређењу Великог Градишта, на које би се одазвало 13,9% младих из те општине, те психолошке радионице (12%).

Најмање је интересовање за радионицу толеранције и ненасиља (3,3%) и за дебатни клуб и трибине (1,9%).

Испитаници су на списак додали још и реперски студио и клуб за одвикавање од дроге.

РАНГ ЛИСТА ТРАЖЕНОСТИ ПРОГРАМА ЗА МЛАДЕ

Листа најпопуларнијих програма међу младима у Великом Градишту изгледа овако:

1. **клуб за дружење и организовање журки за младе**
2. курсеви о организовању догађаја за младе
3. курс шпанског језика

4. школа латино плеса
5. тенис
6. хуманитарне акције и прикупљање новца за сиромашне
7. брејкденс
8. екстремни спортови
9. фудбал
10/11. напредна обука за рад на рачунару / компјутерска играоница

ЗАИНТЕРЕСОВАНОСТ ЗА ИНФОРМАЦИЈЕ

Тинејџери у Великом Градишту су највише заинтересовани за информације о **могућностима за наставак школовања** (33,5%) и за јефтина путовања (32,5%). Следе информације о могућностима за запослење (30,6%) и о заштити здравља и здравим начинима живота (30%). Најмање интересовање постоји за информације о правима детета, те о начину на који се у школи и општини троше паре за младе (по 13,4%), као и о контрацепцији и заштити од полних болести (12,9%).

3.7 ПРЕСЕК СТАЊА И ПОЛОЖАЈА МЛАДИХ

У општини Велико Градиште, као и у већини општина у Србији, дуги низ година уназад не постоји системско бављење питањем младих. Због тога су проблеми младих бројни и разноврсни. Ипак, на основу горе наведених података, као основни проблеми посебно се издвајају следећи:

- **Проблем незапослености младих**

Као и на глобалном, државном нивоу, и у општини Велико Градиште је присутан константан негативан природни прираштај. Велики број младих одлази из свог завичаја. Један од основних разлога због којих млади напуштају свој родни крај јесте недостатак радних места и немогућност запослења. Тежња младих за одласком, било ван земље, било у велике градове у земљи (Београд и Пожаревац, најчешће), свакако је у највећој мери проузрокована немогућношћу да пронађу адекватно запослење.

По подацима НСЗ из августа 2009. од укупно 1081 незапосленог лица, 364 је младих до 30 година старости. Међутим, како је у извештају НСЗ и наглашено, реалан број незапослених је још већи.

У сарадњи са НСЗ, Канцеларија за младе је у марту 2009. одржала тродевни семинар за младе почетнике предузетнике, који је донео конкретне резултате. Овакву праксу би свакако требало неговати, али, сем оваквих, појединачних акција, недостају перманентни програме који би младима олакшали тражење посла, и пружили им посебну подршка у процесу самозапошљавања.

Решавање проблема незапослености, као једног од централних проблема, свакако би могло да доведе и до ублажавања осталих проблема, односно, уколико се у томе не успе, незапосленост може дугорочније паралисати развојне шансе Општине.

С друге стране, образовна структура популације такође је прилично неповољна. Према последњем попису знатан је удео становништва без образовања као и са само завршеном основном школом. Поред тога, на подручју Великог градишта живи свега 3% високо образованих грађана, те је очигледно да је проценат младих који се након факултета врате у завичај јако мали. И овде је један од основних узрока непостојање адекватних радних места и недовољна стимулација младих за повратком.

Један од проблема прилииком процеса запошљавања свакако је и недостатак практичног радног искуства. За решавање овог проблема, опет, нема организоване понуде за учешће у програмима волонтирања и-или стажирања кроз које би млади могли да стекну радно искуство.

- **Проблем активизма и мобилности младих**

Активизам младих Великог Градишта на ниском је нивоу. Евидентан је низак степен укључености младих у друштвене, културне и спортске програме у заједници. Релевантне институције по правилу не нуде никакве посебне програме за младе, или их пак нуде спорадично и без посебног плана. Осим делимично Културног центра (фолклор, драмска секција, хор), Градске библиотеке и појединих спортских удружења, не постоје цивилне организације које примарно поспешују активизам младих. Нема адекватног садржаја и понуде који би инволвирали младе и смислено их ангажовали. Уочљива је слаба културна понуда директно усмерена ка младима, као и понуда било каквих облика неформалног образовања. Када је спортски активизам у питању, позитивно је формирање Спортског центра, чиме је створен инфраструктурни потенцијал за масовније бављење спортом.

Перспективе за додатни омладински ангажман умањују и недовољни ресурси за омладинско самооргнизовање и неразвијен невладин сектор. Од локаланих оргнизација цивилног друштва, ни једна се не бави првенствено младима. Малобројне НВО су слабо развијене.

Постојање ђачких парламената и, посебно, формирање КЗМ добра су база за решавање наведених проблема. Како се из извештаја реализованих активности види, одмах након формирања КЗМ дошло је до повећаног активизма младих и већег броја програма за младе.

Мобилност младих, која је јако важна због стицања и размене искустава и идеја, као и подстицања комуникације, на ниском је нивоу. У Општини нема организованих видова размене младих, ни на међуопштинском нити на државном и међународном нивоу.

- **Здравље младих**

Здрављу младих у Великом Градишту посвећује се одређена, али не и довољна пажња.

Како и истраживања Светске здраствене оргнизације и Уницефа показују, у Србији је здравље младих угрожено све већим порастом сексуално преносивих инфекција, болести зависности, као и депресије. Идентични здравствени проблеми, уочени су и на локалном нивоу. Према запажању здраствених радника Дома здравља, порастао је број младих корисника наркотика и алкохола.

Анализа здравства у Великом Градишту показује да не постоји системско промовисање здравих стилова живота, нити организовано указивање на штетност употребе алкохола, дувана и других психоактивних супстанци. Такође, доступност превентивних и консултативних здравствених услуга, не прати потребе младих. Не постоје организоване, перманентне едукативне кампање за младе, нарочито за оне средњошколског узраста код којих је превенција посебно важна и корисна.

- **Социјално угрожени млади**

Будући да је Велико Градиште привредно неразвијена општина, као и да је велики број незапослених лица, логично је да је и број сиромашних породица у општини порастао. Због тога је потребно посветити посебну пажњу социјално угроженим младима. Локална самоуправа пружа одређену врсту помоћи у виду субвенционисања ученичког превоза и уџбеника, ЦСЗР организује повремене врсте помоћи, а КЗМ је такође покренула одређену иницијативу на овом пољу. Али, рад на социјалној инклузији младих потребно је унапредити и систематижовати, укључивањем свих релевантних субјеката унутар локалне заједнице.

Потенцијали

Посебно би требало истаћи високе, а још увек недовољно искоришћене туристичке потенцијале Великог Градишта, првенствено њена природна богатства – Сребрно језеро и Дунав. На основу ових богатстава, Велико Градиште има могућности за развијање ражличитих облика туризма, посебно током летњих месеци.

Развијањем ових потенцијала, створио би се читав спектар могућности за упошљавање и активирање младих.

Одељак 4 СТРАТЕШКИ ПРАВЦИ И ПРИОРИТЕТИ

При решавању наведених проблема три стратешка правца карактерисаће приступ којим се максимализује ефекат спровођења Акционог плана:

1. ***Повећање обима, квалитета и примерености услуга и активности намењених младима;***

2. ***Ојачавање локалних ресурса за омладински рад;***

3. ***Развијање регионалне сарадње за спровођење омладиске политике.***

Логика везе између ова три стратешка правца јесте у идеји да фундаменталне промене у прилагођености програмских садржаја за младе, повећењу њихове разноврсности, доступности и обухвата – јесу могуће само ако се локални капацитети свих актера у заједници који раде са младима, а посебно Канцеларије за младе, ојачају, додатно умреже и прилагоде партиципативном менаџменту који укључује и саме младе; компезација за недостатке ресурса у самој заједници, у многим случајевима може се пронаћи коришћењем ресурса у региону.

За дефинисане групе проблема, локална заједница се одлучује да делује кроз три међусобно повезана приоритетна подручја рада са младима:

1) **Унапређивање запошљивости и конкурентности младих на тржишту рада**

2) **Оснаживање активизма и повећавање мобилности младих**

3) **Неговање здравих стилова живота и социјална инклузија младих**

Приортети наведедни по редоследу у целини одговарају по редоследу дефинисаним проблемима у одељку "Пресек стања и положаја младих". Међутим, сходно прихваћеном холистичком приступу у развоју националне и локалне омладинске политике, деловања на остварењу једног приоритета по правилу доприносе и стварању предпоставки и-или директном остварењу других приоритета, те стога овако дефинисани "приоритети" осликавају логичку схему управљања променама која стално тежи да пружи допринос интегралној промени у заједници.

Приоритет - Унапређивање запошљивости и конкурентности младих на тржишту рада

Овај приоритет за развој заједнице у директној је вези са представљањем и разматрањем изнетима у одељку "Пресек стања и положаја младих", посебно са проблемима незапослености и недостатака образовног система и система неформалног образовања. Разматрани проблеми могу се груписати на следећа специфична проблемска подручја:

- Недовољна понуда неформалног образовања, попут курсева информационе писмености и страних језика, утиче на ниже квалификационе способности незапослених младих.

- Средњошколци стечена знања недовољно продубљују кроз праксу, те на тржиште рада наступају без искуства које им је потребно да би се запослили;

- Млади са ресурсима да се баве туризмом или пољопривредом недовољно су подржани од локалних и регионалних стручних служби које треба да им олакшају приступ знањима и информацијама и контактима потребним за успех на компетативном тржишту;

- Предузетнички дух код младих је недовољно развијен а друштвене структуре (од школе, до актера на тржишту рада, преко локалне самоуправе и КЗМ) немају изграђен систем подстицања и развоја предузетништва код младих;

За решавање уочених проблема локална заједница поставила је себи следеће специфичне циљеве:

1. **Унапредити конкурентност младих на тржишту рада путем унапређења формалног и подстицањем различитих облика неформалног образовања младих**

2. **Подстакнути развој туризма кроз развијање стручних и практичних вештина у овој области**

3. **Развијати предузетништво кроз мере подршке младима који почињу сопствени бизнис**

Приоритет - Оснаживање активизма и повећавање мобилности младих

Овај приоритет за развој заједнице у директној је вези са представљањем и разматрањем изнетима у одељку "Пресек стања и положаја младих", посебно са проблемима неразвијености грађанског активизма, партиципације младих у процесима одлучивања у школама, установама културе и политикама локалне самоуправе, те са блиским питањима попут некоришћења ресурса којима се млади укључују у омладинску размену на регионалном и ЕУ нивоу, тј. са недовољно доступним информаицијама о могућностима за ангажман младих...

Разматрани проблеми могу се груписати на следећа специфична проблемска подручја:

1. Апатија и незаинтересованост младих: непреузимање одговорности, одсуство препознавања сопствене важности и самопоуздања, креативности, одсуство осећаја припадности заједници

2. Млади немају добар приступ информацијама о могућностима њиховог учешћа у друштву и неформалном образовању.

3. Недостатак простора и мали број удружења са чијим деловањем би се млади идентификовали: простор за рад и информисање, одсуство подршке за одрживост организација и иницијатива младих

4. Нема омладинских програма и адекватних пројеката који би заинтересирали ширу друштвену заједницу.

5. Недовољан број трајних и одрживих волонтерских програма и недовољан број волонтера

За решавање уочених проблема локална заједница поставила је себи следеће специфичне циљеве:

1. **Јачати капацитете КЗМ**

2. **Повећати ниво информисања младих о могућностима омладинског активизма и програмима за младе**

3. **Развити активизам и волонтеризам младих у Великом Градишту**

4. **Креирати и унапредити културне, спортске и друге садржаје за младе**

Приоритет - *Неговање здравих стилова живота и социјална инклузија младих;*

Овај приоритет за развој заједнице у директној је вези са представљањем и разматрањем изнетима у одељку "Пресек стања и положаја младих", посебно са проблемима локлане здраствене заштите, ангажовања младих у организацијама које се баве првенирањем и смањењем болести зависности, заштите репродуктивног здравља, сузбијањем наркоманије и алкохолизма; уз то безбедност младих у саобраћају, у школи или у на местима на којима се окупљају млади, у јасној је вези са питањима социјалне патологије које нпр. произилазе из наркоманије и опијања. Такође, приоритет је повезан и са неопходношћу унапређења социјалне заштите, путем едукације и директним ангажовањем младих.

Разматрани проблеми могу се груписати на следећа специфична проблемска подручја:

1. Недовољно организованог и континуираног рада на превенцији: болести зависности (пушење, алкохолизам, наркоманија), сексуално преносивих болести и ХИВ-а, менталних проблема у развојном добу, агресивног понашања и насиља

2. Недовољно развијена свест младих о здравим стиловима живота и недостатак подршке правилном психо-физичком развоју младих у областима: развоја здраве и стабилне личности код младих, рекреација, исхрана и репродуктивно здравље.

3. Поремећено понашање младих због неконтролисаног конзумирања: алкохола, цигарета и психоактивних супстанци.

4. Релативно висок број социјално угрожених младих и младих из сиромашних породица.

За решавање уочених проблема локална заједница поставила је себи следеће специфичне циљеве:

1. **Развијати свест о здравим стиловима живота**

2. **Унапредити психофизички развој младих**

3. **Унапредити социјалну одговорност заједнице према младима**

Одељак 5 ПОВЕЗАНОСТ СА ДРУГИМ СТРАТЕШКИМ ДОКУМЕНТИМА

5.1 УСКЛАЂЕНОСТ СА НАЦИОНАЛНОМ СТРАТЕГИЈОМ ЗА МЛАДЕ

Акциони план за младе општине Велико Градиште у потпуности је усклађен са Националном стратегијом за младе коју је, на иницијативу Министарства омладине и спорта усвојила Влада Србије. Национална стратегија за младе усклађена је са Националном стратегијом Србије за приступање Европској Унији, Стратегијом за смањење сиромаштва, Стратегијом развоја социјалне заштите у Републици Србији, Националном стратегијом запошљавања, Националном стратегијом привредног развоја Србије за период 2006-2012. године, Миленијумским циљевима развоја, Стратегијом развоја здравља младих, Стратегијом развоја менталног здравља, Стратегијом подстицања рађања, Стратегијом унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији, Стратегијом развоја стручног образовања у Републици Србији, и др, као и са одговарајућим међународним документима. Сваки национални документ предвиђа мере подршке и дефинише акције на локалном нивоу, јер је јасно да само јасна повезаност и усклађеност акција на оба нивоа, националном и локалном, може да доведе до унапређења друштвене заједнице у целини.

Тако и Акциони план за младе, који директно претаче принципе и вредности и стратешке и специфичне циљеве дефинисане Националном стратегијом за младе у конкретне акције на локалном нивоу, увезује све принципе дате у наведеним националним документима, а који се тичу младих.

Планирајући како да ефикасно и на најбољи могући начин побољша положај младих, општина Велико Градиште полази од општих стратешких циљева дефинисаних Националном стратегијом, а то су:

1 Подстицање младих да активно учествују у друштву;

2 Развијање сарадње младих и обезбеђивање услова за њихово учешће у доношењу одлука кроз одржив институционални оквир, а на основу потреба младих и у партнерству са младима;

3 Изграђивање система информисања младих на свим нивоима и у свим областима;

4 Обезбеђивање остваривања права на једнакост шанси свих младих у друштву, а посебно младих који живе у тешким условима;

5 Подстицање и вредновање изузетних испољавања и постигнућа младих у различитим областима;

6 Унапређивање могућности за квалитетно провођење слободног времена младих;

7 Развијање отвореног, делотворног, ефикасног и праведног система формалног и неформалбног образовања који је доступан свим младима и који је у складу са светским трендовима у образовању и контекстом образовања у Републици Србији;

8 Подстицање и стимулисање свих облика запошљавања, самозапошљавања и предузетништва младих;

9 Унапређивање безбедности младих;

10 Чување и унапређивање здравља младих, смањивање ризика и водећих поремећаја здравља и развијање здравствене заштите прилагођене младима;

11 Оснаживање младих за иницијативе и активности које су у скалду са основним циљевима одрживог развоја и заштите животне средине.

За сваки општи циљ дефинисани су специфични циљеви и мере за њихово остварење.

Остваривање ових циљева биће усклађено са наведеним принципима и вредностима и препорукама датим у Националној стратегији за младе, континуирано праћено и вредновано, како би се, у случају евентуалних потешкоћа, благовремено и на одговарајући начин реаговало. Спознајући унапређење положаја и услова за развој младих, који чине темељ напретка сваког друштва као један од кључних задатака локалне заједнице, биће учињени максимални напори како би се наведени стратешки циљеви остварили у задатом временском оквиру, а у складу са реалним друштвеним околностима.

Одељак 6 МЕХАНИЗМИ СПРОВОЂЕЊА АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА МЛАДЕ

Управљање у процесу спровођења Акционог плана за младе

Главни актер у спровођењу (а претходно у изради) Акционог плана за младе јесте Канцеларија за младе, док главне активности и њихово спровођење надгледа Савет за младе. Локални координатор/ка чини спону између Канцеларије и надлежних из локалне самоуправе, Савета за младе, јавности и свих осталих учесника у послу који првенствено треба да буде партнерски и резултат сталног консултативног процеса међу свим заинтересованим друштвеним чиниоцима. Под осталим кључним актерима подразумевају се, пре свега, институције и организације које спроводе програме за младе под окриљем општинске управе, а уз подршку релевантних владиних и невладиних институција и организација са републичког нивоа.

Резултати рада Канцеларије за младе, кроз извештаје за чију је израду задужен локални координатор/ка биће презентовани председнику општине и члановима Савета за младе, који ће својим одлукама обезбеђивати предуслове да се планиране активности реализују у усвојеним роковима. Административно- техничка подршка локалном координатору/ки биће обезбеђена кроз ангажовање лица која ће заједно са координатором/ком чинити Тим Канцеларије за младе, са јасно дефинисаним описом послова и задатака за сваког члана/чланицу Тима.

Праћење и евалуација

Процес праћења (мониторинга) и евалуације спровођења Акционог плана за младе врше:

Тим за мониторинг – прати реализацију пројеката који су конкурсно изабрани и финасирају се из општинских средстава. Тим за мониторинг чине три представника, следеће структуре:

- локална самоуправа, стручни сарадник/ца из службе за финансије (финансијски мониторинг)
- представник/ца локалне самоуправе (Канцеларија за младе)
- представник/ца Савета за младе

Процедуру мониторинга и начин и структуру извештавања формулисаће Савет за младе у сарадњи са Канцеларијом за младе. Тим за мониторинг своје извештаје на месечном нивоу доставља председнику општине, Одељењу за буџет, Локалном координатору/ки и Савету за младе.

Тим за евалуацију – прати и оцењује активности и резултате пројеката у реализацији и извештава тромесечно Савет за младе.

Тим за евалуацију чини 3 представника/ца следеће структуре:

1. Представник/ца локалне самоуправе
2. Представник/ца Тима за мониторинг
3. Стручно лице из институције, која се бави пројектном тематиком

Извештај Тима за евалуацију доставља се председннку општине и Савету за младе, преко Канцеларије за младе. Овај Извештај је основни документ на основу којег ће се радити ревизија Акционог плана, јер он треба да садржи процену делотворности свих мера које су финасиране као и њихов утицај на локалну средину.

Одељак 7 ПРОМОЦИЈА АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА МЛАДЕ

Јавна расправа

Процес јавне расправе има за циљ да поспеши дијалог најширег обима у локалној средини и да буде завршна фаза широког консултативног процеса израде Акционог плана за младе. Јавна расправа представља механизам који омогућава најширем кругу грађанства да утиче на будуће мере намењене бризи о младима, а чију ће примену координирати локална самоуправа.

Наведени процес подразумева јавно представљање општинских приоритета у вези са питањима и проблемима младих, као и мерама за њихово решавање, кроз све расположиве медије на локалном и-или регионалном нивоу.

Поред промотивних активности, јавна расправа треба да представља и механизам којим грађани могу да доставе своје коментаре, допуне или измене.

Интегрални текст Акционог плана за младе треба да буде изложен на огласној табли Опшине и на званичној општинској интернет презентацији, а грађани могу да у одређеном временском периоду доставе своје коментаре Канцеларији за младе.

После јавне расправе, Канцеларија за младе, у сарадњи са Саветом за младе, разматра пристигле коментаре, допуне или измене и одлучује да ли ће бити измена у Акционом плану или је потребно додатно објаснити поједина питања грађанима.

Анекс 1 *Акциони план за 2010 годину*

Приоритет	*Активности*	*Рокови*	*Очекивани резултат*	*Индикатор*	*Реализатори*	*Финансијска средства*
Унапређивање запошљивости и конкурентности младих на тржишту рада	1. Организовање семинара за самозапошљавање и активно тражење посла; 2. Организовање семинара са темама развој туризма и регистрација и категоризација туристичких објеката и услуга 3. Успостављање контаката са партнерима у региону ради преношења модела омладинског предузетништва у средњу школу 4. Информатички курс	Током пролећа и јесени Током пролећа и јесени Током године У другој половини године	1. Млади успешнији на тржишту рада 2. Повећана свест и способност младих за развој туризма Повећан број младих упошљених у туризму 3. Извршена припрема за увођење омладинског предузетништва 4. Млади са унапређеним пословним (информационим) вештинама	1. Број младих који учествују на семинарима Број младих који аплицра код Фонда за развој 2. Број младих који учествују на семинарима. Број младих упошљених у туризму Број младих који су регстировали соствено предузеће и-или радњу 3. Дефинисан план рада у области омл. предуз. 4. Број свршених полазника курса	1. КЗМ, ср. школа, НСЗ,. и заинтересовани привредни субјекти 2. КЗМ, ср. школа, НСЗ, Т.О.В.Г. и заинтересовани привредни субјекти 3. КЗМ, ср. школа, НСЗ,. и заинтересовани привредни субјекти 4. НСЗ, КЗМ, ЛС, волонтери - вршњачки едукатори, институција/фирма са рачунарима	- - - 100.000
Оснаживање активизма и повећавање мобилности младих	1. Успостављање мреже омладинских сарадника који ће прикупљати и обликовати информације значајне за младе у заједници; 2. Састанак КЗМ и релевантних локалних и регионалних НВО са циљем успостављања сарадње 3. Промовисање волонтеризма и волонтерских кампова; 4. Промовисање и обука за учешће у ЕУ	Јануар-Фебруар Фебруар Март Април	1. Млади В. Г. упознати са могућностима за развој омладинских активности 2. Утемељена и започета сарадња са суседним општинама и лок. и рег. НВО 3. Развијање свести и повећан број волонтера	7. Укључено најмање 30 омладинских активиста 8. Број заједнички реализованих пројеката у току године 9. Одржане 2 трибине, радионице са учешћем по 50 младих	1. КЗМ и ђачки парламент 2. КЗМ, локалне и регионалне НВО 3. КЗМ и регионална НВО	- - 30.000

	програму "Млади у акцији" 5. Постављање мреже инфо пултова са ажурираним информацијама од значаја за младе; 6. Континуирано едуковање координатора КЗМ и омладинских радника 7. Креирање културних програма sa младе у сарадњи са Библиотеком и КЦ 8. Еколошке акције усмерене на водне ресурсе – Дунав и Сребрно језеро 9. Обележавање Међународног дана младих промотивно-медијском акцијом 10. Волонтерско активирање младих у одржавању локалних манифестација – Аласких вечери, филмског фестивала и "Царевчевих дана"	Април-мај и на даље Током године Током године пролеће-лето-јесен август јун-август-септембар	4. Обучени млади активисти за учешће у ЕУ програму 5. Успостављена мрежа инфо пултова 6. Едуковани радници спроводе квалитетније активности 7. Реалisовани културни програми за младе 8. Очишћено приобаље, подигнута свест о водном богатству 9. Подизање свести заједнице о питањима младих 10. Повећана свест о волонтеризму као виду активизма	10. Број обучених младих и покренуте акције 11. Број и квалитет инфо-пултова 12. Квалитет и ефикасност рада КЗМ 13. Број одржаних програма и број младих посетилаца 14. Број учесника у акцијама 9. Број активности Време/простор у медијима 10. Број волонтера	4. КЗМ, регионална НВО, МОС 5. КЗМ, уз помоћ ЛС, ЦК, школа, Библиотеке... 6. КЗМ, релевантни едукатори 7. КЗМ, Библиотека, КЦ 8. КЗМ, Т.О.В.Г, риболовачко друштво, школе, НВО, МОЖС 9. КЗМ 10. КЗМ	35.000 140.000 50.000 - - 30.000 -
Неговање здравих стилова живота и социјална инклузија младих	1. Окупљање и обука групе омладинских волонтера који ће учествовати у превентивним програмима у заједници; 2. Промовисање здравих стилова живота 3. Стипендије за младе таленте и субвенционисан превоз за школску децу и остале уобичајене врсте помоћи соц. угрожених младих 4. Иницирање једне хуманитарне акције	Септ – нов. Током године Током године	1. Млади упознати са ризицима и укључени у превентивне кампање, тзв. вршњачки едукатори 2. Подељени флајери, постери, медијски наступи 3. Обезбеђене једнаке шансе за све младе 4. Подигнута социјална свест Побољшан положај соц. угрожених младих	1. Број обучених младих едукатора 2. Флајери, постери и други материјал 3. Број стипендија Број младих који користи субвенционирaн превоз.... 4. Број особа које су уделиле помоћ Квантитет помоћи	1. КЗМ, школе, ђачки парламент, регионалне НВО, Црвени Крст 2. КЗМ, ДЗ, ЦЗСР, Црвени Крст 3. ЛС 4. КЗМ, школа, профитабилна предузећа, Црвени Крст	90.000 + износ из буџета 40.000

Акциони план за 2011 – 2014 годину				
Приоритет	***Aktivnosti***	***Očekivani rezultat***	***Indikator***	***Реализатори***
Унапређи-вање запошљиво-сти и конкурентн о-сти младих на тржишту рада	1. Континуирана сарадња са НСЗ на едукативним програмима тражења посла 2. Унапређивање радне праксе кроз редовни школски програм 3. Анимирање приватних предузећа за ангажман волонтера 4. Развијање сарадње са регионалним агенцијама на пружању услуга за развој предузетништва 5. Информатички курсеви 6. Курсеви страних језика	1. Смањена незапосленост 2. Повећан ниво радних капацитета младих који завршавају редовно школовање 3. Унапређење волонтеризма Стицање практичних вештина. 4. Изграђен систем подршке предузетништву 5. и 6. Млади са унапређеним пословним/образовним вештинама	1. Број младих на евиденцији НСЗ; 2. Промена тренда незапосленсоти младих са средњом школом; 3. Број младих волонтера 4. Број новорегистрованих предузећа 5. и 6. Број свршених полазника курса	1. НЗС, КЗМ, школа 2. КЗМ, НСЗ, школа 3. ЛС, КЗМ, школа школа, предузећа, 4. НСЗ, КЗМ, агенције за пружање услуга подршке предузећима 5. и 6. НСЗ, КЗМ, ЛС, волонтери - вршњачки едукат, интернат центар Клуба за младе,Средња школа
Оснаживањ е активизма и повећавање мобилности младих	1. Јачање капацитета КЗМ 2. Континуирана сарадња са другим КЗМ и локалним и регионалним НВО 3. Промовисање волонтеризма и одржавање волонтерских кампова; 4. Учешће младих Великог Градишта у ЕУ програму "Млади у акцији" 5. Одржавање мреже инфо пултова са ажурираним информацијама од значаја за младе.	1. Квалитетна и развијена КЗМ као главни актер у пољу омладинске политике 2. Успостављена сарадња и заједничко деловање на локалном и рег. плану. 3. Развијање свести и повећан број волонтера 4. Млади В. Г. користе доступне омладинске програме 5. и 6. Квалитетна	1. Број, опсег и квалитет акција КЗМ 2. Број и вредност резлизованих пројеката 3. Сваке године одржава се 1 волонтерски камп на подручју В. Г. 4. Број програма 5. Активна мрежа инфо пултова	1. ЛС, МОС, КЗМ 2. КЗМ 3. КЗМ, НВО, ђачки парламент 4. КЗМ, НВО, МОС 5. КЗМ, уз помоћ ЛС, ЦК, школа, Библиотеке... 6. КЗМ

	6. Креирање сајта за младе 7. Оснивање Клуба за младе 8. Оснивање интернет центра при Клубу за младе 9. Активирање младих на развоју туристичких потенцијала (Сребрно језеро, Дунав, Рамска тврђава...) и еколошке свести 10. Креирање културних програма sa младе у сарадњи са релевантним институцијама 11. Континуирање едуковање координатора КЗМ и омладинских радника	информисаност младих 7. Креиран епицентар окупљања младих 8. Информисанији, едукованији и задовољнији млади 9. Млади користе туристичке потенц. Повећана еко. Свест 10. Квалитет програма подиже културни ниво и задовољство младих 11. Едуковани радници спроводе квалитетније активности	6. Креиран сајт 7. Основан Клуб за младе 8. Основан интернет центар 9. Кампови, еко, спортске и друге активности 10. Одржавају се редовни и атрактивни културни програми 11. Квалитет и ефикасност рада КЗМ	7. ЛС, КЗМ 8. ЛС, КЗМ, Клуб 9. КЗМ, Т.О.В.Г., рибол. друштво, друга друштва за водене спортове – ако их има 10. КЗМ, културне институције 11. КЗМ, релевантни едукатори
Неговање здравих стилова живота и социјална инклузија младих	1. Обучавање и ангажовање вршњачких едукатора за рад на превентивним програмима у заједници; 2. Ангажовање младих на развијању здравих стилова живота 3. Јачање спортског активизма младих 4. Развијање програма социјалне заштите 5. Стипендије за младе таленте и субвенционисан превоз за школску децу и остале уобичајене врсте помоћи соц. угрожених младих	1. Створена група тренера за вршачку едукацију; 1. и 2. Млади упознати са ризицима и укључени у превентивне кампање, Смањено ризично понашање у заједници 3. Нови спосртски садржаји и више младих који се баве спортом 4. Подигнута соц. свест Побољшан положај соц. угрожених младих 5. Обезбеђене једнаке шансе за све младе	1. Број младих едукатора 1. и 2. Број одржаних радионица и јавних кампања Број едукованих младих 3. Нови спортски садржаји Број младих који се баве спортом 4. Број стипендија Број младих који користи субвенциониран превоз....	1. КЗМ, ДЗ, ђачки парламент, ЈАЗАС и друге НВО, Црвени Крст 2. КЗМ, ђачки. Парламент, ДЗ, спортска друштва, Црвени Крст 3. КЗМ, спортска друштва, ђ. парл. 4. КЗМ, ЛС, ЦЗСР, ђачки парламент 5. ЛС